

Amsterdam, 27 maart 2026

Aan: De leden van de commissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in de Tweede Kamer

Geachte commissieleden,

Op 8 april debatteert uw Kamer met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, mevrouw Boekholt-O'Sullivan, over leefbaarheid en veiligheid. Ten behoeve van het debat delen wij als Federatie Instandhouding Monumenten (FIM), Kunsten '92 en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit (FRK) in deze brief graag een aantal suggesties.

U bespreekt de aanpak van aandachtsgebieden, de NPLV-gebieden. De minister presenteert voortgang op het programma, er zijn een aantal positieve ontwikkelingen en zij stelt voor door te gaan met het programma. Dat is een goed idee. Het kan echter nog beter door 'Kwaliteit als versneller' in te zetten en 'Samen Aan de Slag' te gaan.

Het kabinet toont veel ambities ten aanzien van bouwen. Bij de NPLV-aanpak zet het kabinet in op transformatie en beter benutten van bestaande bebouwing en gebieden. Dat is mooi. Wat ons betreft moet dat de norm worden. Sloop is immers kapitaal- en materiaalvernietiging. Hergebruik van gebouwen en bouwen in de bestaande bebouwde omgeving is beter voor het klimaat, voor de broodnodige groene omgeving en voor circulair materiaalgebruik en gaat uitstoot van broeikasgassen tegen. Hergebruik en bouwen in de bestaande bebouwde omgeving is duurzamer, toekomstbestendiger, behoudt de identiteit van de buurt én is uiteindelijk vaak goedkoper, wanneer alle verborgen kosten van nieuwbouw worden meegerekend. Hergebruik en sturen op **niet slopen, tenzij zoals ook het advies van het College van Rijksadviseurs** moet leidend worden. Bij deze opgaven kan de creatieve sector worden betrokken, zodat nieuwe en andere ideeën voor de herinrichting van Nederland direct worden meegenomen.

Onze ruimte moet zorgvuldig, verstandig en duurzaam worden ingericht. Onder het vorige kabinet is terecht de weg naar meer ruimtelijke regie vanuit de Rijksoverheid ingeslagen. Het kabinet wil snijden in regelgeving, procedures en lijkt af te willen van de commissies ruimtelijke kwaliteit (voorheen welstand). Ook onze organisaties zijn voor het wegnemen van onnodige barrières en tegenstrijdige regelgeving in de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. Zo is het bijvoorbeeld goed dat er kritisch wordt gekeken naar alle eisen omtrent functiewijziging, milieuzonering of parkeernormen die herbesteding en transformatie van gebouwen onnodig belemmeren.

Echter, zijn wij bezorgd dat het belang van een aantrekkelijke, functionele en duurzame leefomgeving voor het succes van Nederland uit het oog wordt verloren. Een zorgvuldige omgang met onze monumenten, (cultuur)landschappen en streekeigen gebiedskenmerken hoort hierbij. Dat vraagt altijd om maatwerk, om gesprek en dialoog tussen bouwer en het lokale veld. Een goede ruimtelijke ordening en bouwcultuur is niet in te snoeren in gestandaardiseerde normen en regels. Goede kwaliteitsadvisering en betrokkenheid van de samenleving voorkomt slechte plannen, herstelrondes, bezwaarprocedures en rechtszaken. [Welstand vertraagt niet, slechte plannen doen dat wel](#). Zoals wij al veel vaker hebben gezegd: *“een beetje meer zorg aan de voorkant, levert kwaliteit en versnelling aan de achterkant.”* Kwaliteit is hier een versneller, zeker wanneer dat

samen wordt gedaan met omwonenden. Passend bij dit debat is de waarschuwing: let op dat we niet de achterstandswijken van de toekomst aan het bouwen zijn.

Houd een goede ruimtelijke ordening overeind te midden van het bouwgeweld, ook in de NPLV-gebieden. Investeer in een aantrekkelijke leefomgeving, met voldoende culturele voorzieningen en waarin onze geschiedenis, identiteit, verbondenheid en herkenbaarheid juist versterkt worden. Want erfgoedwaarden zijn cruciaal voor een mooi Nederland. Deze zijn essentieel voor een mooie leefomgeving waarin de bewoners van ons land zich thuis voelen en graag ontmoeten, recreëren, winkelen, werken en wonen. Dit geldt ook voor wederopbouw en post-65 monumenten.

De minister noemt het programma School en Omgeving in haar brief. Dat is een goed instrument. Via Cultuur en School wordt cultuur en creativiteit ontdekt. Het kan een start zijn voor talentontwikkeling van kinderen. Culturele voorzieningen zijn belangrijk om mee te nemen in ontwikkeling van bestaande en nieuwe wijken om deze leefbaar en veilig te maken en houden.

De minister van VRO nodigde u uit om eens een van de NPLV-bureaus de bezoeken. Om het bezoek nog rijker te maken helpen wij u graag bij dat bezoek en tonen u de meerwaarde van erfgoed, ruimtelijke ordening en cultuur voor leefbaarheid en veiligheid van gebieden.

Met vriendelijke groeten,

Eefje van Duin
voorzitter FIM

Astrid Weij
directeur Kunsten '92

Mariëlle Hoefsloot
directeur FRK

